

Sygn.akt III AUa 546/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Bagiński

Sędziowie: Alicja Sołowińska

Bożena Szponar-Jarocka

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie 18 listopada 2020 r. w B.

sprawy z odwołania B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wypłatę zawieszony emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z 30 czerwca 2020 r. sygn. akt IV U 432/20

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz B. K. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.**

Alicja Sołowińska Sławomir Bagiński Bożena Szponar-Jarocka

Sygn. akt: III AUa 546/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 17 stycznia 2020 r., dokonał przeliczenia wysokości emerytury od 1 stycznia 2020 r., którą przyznał B. K. decyzją z 17 maja 2019 r. wydaną na podstawie art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy zawiesił wypłatę powyższego świadczenia w związku z uprawnieniami do więcej niż jednego świadczenia, to jest emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego w O. (...).

W odwołaniu od decyzji z 17 stycznia 2020 r. B. K. wskazał na nieprawidłową wykładnię art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na dowolne uznanie, że może być wypłacane tylko jedno wyższe lub wybrane przez skarżącego świadczenie, podczas gdy w ocenie ubezpieczonego w niniejszej sprawie występuje wyjątek od tej zasady, to znaczy skarżącemu przysługuje prawo

do pobierania dwóch świadczeń niezależnie od siebie. Na poparcie swojego stanowiska przytoczył orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17. Wskazując na powyższe, odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez zobowiązanie organu rentowego do odwieszenia i wypłaty należnego świadczenia emerytalnego, z odsetkami za czas opóźnienia w wypłacie, począwszy od dnia wniesienia odwołania, a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu według norm przepisanych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Powołując się na treść art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 53), wskazał, że emerytura ustalona decyzją organu rentowego została zawieszona z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia tj. emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z emeryturą z Wojskowego Biura Emerytalnego, do której - jak wynika z pisma Wojskowego Biura Emerytalnego w O. z dnia 2 kwietnia 2019 r., odwołujący ma prawo od dnia 1 sierpnia 1996 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 30 czerwca 2020 r. zmienił zaskarżoną decyzję w punkcie III i zobowiązał organ rentowy do podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego B. K. od dnia 1 lutego 2020 r. (pkt I), zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II), oraz wniosek zawarty w odwołaniu o wypłatę odsetek za czas opóźnienia w wypłacie emerytury przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. do rozpoznania (pkt III).

Sąd Okręgowy ustalił, że B. K., ur. (...), decyzją Wojskowego Biura Emerytalnego w O. z 10 września 1996 r. nabył prawo do emerytury wojskowej, od 1 sierpnia 1996 r. Do ustalenia wysokości świadczenia, przy zachowaniu zasady nieprzekraczania progu podstawy wymiaru wynikającego z art. 18 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, przyjęto wówczas podstawę w wymiarze 75 % z tytułu 34 lat wysługi emerytalnej oraz z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową. Przy ustalaniu prawa do wymienionego wyżej świadczenia zostały uwzględnione następujące okresy:

- niezawodowej służby wojskowej od 10 października 1961 r. do 2 października 1965 r.
- zawodowej służby wojskowej od 3 października 1965 r. do 31 lipca 1996 r.

14 marca 2019 r. B. K. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z wnioskiem o emeryturę powszechną, w odpowiedzi na który organ rentowy wydał decyzję odmowną. Następnie 25 kwietnia 2019 r. wystąpił z ponownym wnioskiem w tej samej sprawie. Decyzją z 17 maja 2019 r. ZUS przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 1 marca 2019 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę tego świadczenia zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, to jest emerytury wojskowej przyznanej decyzją (...) w O..

Zakład wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto:

- przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych od 1999 r. do 2008 r.,
- wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, który wynosi 61,17 %.

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 61,17 % przez kwotę bazową 4.003,88 zł wyniosła 2.449,17 zł. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 22 lata 1 miesiąc 1 dzień okresów składkowych oraz 2 miesiące 10 dni okresów nieskładkowych. Wyliczona w sposób wskazany w art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wysokość emerytury wyniosła 1.667,03 zł (brutto), a wysokość świadczenia przysługująca do wypłaty 1.392,00 zł.

Organ rentowy, na skutek wniosku ubezpieczonego z 9 stycznia 2020 r. wydał zaskarżoną decyzję, którą przeliczył emeryturę wnioskodawcy od 1 stycznia 2020 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia oraz wskaźnik wysokości podstawy

wymiaru z poprzedniej decyzji. Zmianie uległy okresy składkowe jakie Zakład uwzględnił przy ustalaniu wysokości emerytury, tj. 22 lata 11 miesięcy 1 dzień okresów składkowych i 2 miesiące 10 dni okresów nieskładkowych.

Sąd Okręgowy powołał art. 95 ust. 1 i 2 cyt. ustawy, zgodnie z którym w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (art. 95 ust. 2).

Z kolei w myśl art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Zasadą jest zatem wypłacanie jednego świadczenia, lecz przy uwzględnieniu wyjątku, przewidzianego ustawą w celu zachowania zasady wzajemności składki i świadczeń.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle wskazanych przepisów oraz zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie sposób było uznać rozstrzygnięcie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trafne.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że kluczowe znaczenie w niniejszej sprawie ma pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, OSNP 2019/114, w którym Sąd ten wskazał na odmienną sytuację prawną żołnierzy zawodowych - w aspekcie wpływu „cywilnych” okresów stażu emerytalnego na prawo i wysokość świadczeń wojskowych pozostających w służbie przed 1 stycznia 1999 r. i osób odbywających służbę w okresie od

2 stycznia 1999 r. Mianowicie do wysługi emerytalnej żołnierza pozostającego w służbie przed 2 stycznia 1999 r. zalicza się z urzędu posiadane przed przyjęciem do służby okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej (art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych), okresy te powodują określony w ustawie wzrost podstawy wymiaru emerytury (emerytura wojskowa wzrasta o 2,6% podstawy wymiaru za nie więcej niż 3 lata okresów składkowych poprzedzających służbę, a o 1,3% za każdy następny rok i o 0,7% za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę). Tak ustalona emerytura podlegać może również (na wniosek) zwiększeniu – w wyniku doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby o 1,3 % podstawy wymiaru za każdy rok zatrudnienia przed 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy oraz za każdy rok okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub za okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia – pod warunkiem, że emerytura ta wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru i emeryt ukończył 50/55 lat życia albo stał się inwalidą. Natomiast prawo i wysokość emerytury żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej, co wynika z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

Sąd Najwyższy podkreślił w konkluzji, że żołnierz który pozostawał w służbie przed 2 stycznia 1999 r. może w świadczeniu wojskowym – korzystać z „cywilnej” wysługi emerytalnej, natomiast przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. nie ma takiego uprawnienia. Wskazał ponadto, że skoro emeryt korzysta ze wzrostu emerytury wojskowej z tytułu „cywilnej” wysługi emerytalnej, to oznacza, że zostaje zachowana zasada wzajemności składki i świadczeń w rozumieniu funkcjonującym w polskim systemie zabezpieczenia

społecznego nawet wtedy, gdy włożony wkład nie jest wprost proporcjonalny do korzyści jaką przynosi zwiększenie emerytury.

Sąd Najwyższy podkreślił również, że kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu (pobieraniem dwóch świadczeń) żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., to brak możliwości uwzględnienia w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się jednakową cechą - istotną cechą relewantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej, do nich zaś należą wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r.

W przypadku odwołującego Sąd Okręgowy stwierdził, że nie miał on możliwości doliczenia okresów „cywilnego stażu pracy” do uprawnień emerytury wojskowej, gdyż zaliczając mu jedynie okres służby wojskowej, jego podstawa wymiaru świadczenia już wynosiła 75%. Ponadto z przedstawionych dokumentów jednoznacznie wynika, że organ takiego doliczenia realnie nie dokonał. Odwołujący został zatem pozbawiony możliwości podwyższenia wysokości swojego świadczenia emerytalnego.

Analizując przytoczone powyżej orzeczenie Sądu Najwyższego oraz stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy uznał, że rozpoznawana sytuacja wyczerpuje przesłanki niezbędne do zaliczenia jej do sytuacji wyjątkowych, pozwalających na zakwalifikowanie odwołującego do grupy emerytów wojskowych, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., a jednocześnie mają uprawnienia do pobierania dwóch świadczeń emerytalnych.

W konsekwencji Sąd Okręgowy, z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., w pkt I sentencji wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w jej punkcie III i zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. do podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego odwołującemu od dnia 1 lutego 2020 r. W pkt II zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265).

Wniosek odwołującego w zakresie wypłaty odsetek za czas opóźnienia w wypłacie emerytury, Sąd w pkt III sentencji wyroku, na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił naruszenia prawa materialnego, tj.:

- a) art. 95 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53), poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do pobierania emerytury od 1 lutego 2020 i równoczesnej wypłaty emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego;
- b) art. 7 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin poprzez jego niezastosowanie i uznanie polegające na tym, że ubezpieczony ma mieć realizowaną wypłatę obu emerytur w sytuacji w której wskazana norma przewiduje jedynie prawo wyboru.

Wskazując na powyższe zarzuty, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego od odwołującego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Pełnomocnik B. K. wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny sprawy nie był sporny i nie był kwestionowany przez organ rentowy w apelacji. Zważywszy że stan faktyczny sprawy nie budził wątpliwości Sąd Apelacyjny przyjął go za własny.

Podniesione przez organ rentowy zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego dotyczą w istocie interpretacji art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie zasługują na uwzględnienie.

W zakresie zastosowanych przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny podzielił ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy. Przedmiotem niniejszego postępowania było prawo B. K. do wypłaty zawieszony emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji zbiegu tego świadczenia z emeryturą wojskową. Nie ulegało wątpliwości, że w polskim systemie zabezpieczenia społecznego zasadą jest pobieranie jednego świadczenia (wybranego lub wyższego) co wynika wprost z art. 95 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 53, zwanej dalej „ustawą emerytalną”). Zgodnie z tym przepisem w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. W myśl art. 95 ust. 2 tej ustawy przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art.18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Co do zasady więc w razie zbiegu uprawnień do emerytury z dwóch różnych systemów przysługuje tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Zasada ta ma również zastosowanie do przypadku nabycia prawa do emerytury wojskowej, ponieważ art. 95 ust. 2 określający wyjątek od zasady pobierania jednego świadczenia emerytalnego odnosi się również do emerytur wojskowych. Wyłączenie zasady pobierania jednego świadczenia, przewidziane w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej dotyczy przypadku obliczenia emerytury wojskowej dla żołnierza powołanego do służby wojskowej po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. Sytuacja żołnierzy zawodowych, o których stanowi art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jest odmienna, gdyż przy obliczaniu ich emerytury wojskowej nie podlegają uwzględnieniu żadne okresy składkowe i nieskładkowe ani sprzed rozpoczęcia służby (art. 16 ust. 1 tej ustawy), ani przypadające po jej zakończeniu (art. 14 ust. 1 tej ustawy). Wskutek rozdzielenia systemów ubezpieczeniowego i zaopatrzeniowego każdy z nich realizuje osobno zobowiązania wobec żołnierzy zawodowych, którzy służbę rozpoczęli po 1 stycznia 1999 r. W rezultacie osoba uprawniona do emerytury wojskowej obliczonej na podstawie art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, która spełnia jednocześnie warunki do emerytury z FUS ma prawo do pobierania obu tych świadczeń bez ograniczeń.

Kluczowe znaczenie miała zatem w sprawie wykładnia użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „emerytura wojskowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a lub art. 18e ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” i rozstrzygnięcie, czy przepis ten ma znaczenie podmiotowe, czy też przedmiotowe, ukierunkowane na sposób jej obliczenia. Interpretacji tego przepisu dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z 24 stycznia 2019 r. (I UK 426/17), trafnie cytowanym przez Sąd Okręgowy. Sąd Najwyższy przedstawił interpretację art. 2 i art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej oraz art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Sąd Najwyższy uznał za właściwy kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1076 ze zm.), z którego wynika, że użyte w ust. 2. tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych

przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Oznacza to, że o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego. O zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Należało zauważyć, że sprawa rozpoznawana przez Sąd Najwyższy dotyczyła ubezpieczonego – żołnierza, który po odbyciu 23 lat służby przeszedł na zaopatrzenie emerytalne (na poziomie 64% podstawy wymiaru, ale po uwzględnieniu zwiększenia z tytułu grupy inwalidzkiej osiągnął maksymalną wysokość świadczenia tylko z tytułu służby) pobierane z Wojskowego Biura Emerytalnego. Idąc tokiem rozumowania Sądu Najwyższego, należało stwierdzić, że warunkiem, który zadecydował (w tym konkretnym przypadku) o uprzywilejowaniu żołnierza (poprzez pobieranie równoległe dwóch świadczeń), był brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to określa jednocześnie krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej. Do nich zaś należą wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed 2 stycznia 1999 r. W przypadku odwołującego oznacza to, że prawo do pobierania przez niego emerytury z ZUS (obecnie zawieszony) obok emerytury wojskowej może służyć tylko wtedy, gdy nie było możliwości uwzględnienia stażu „cywilnego” przy ustaleniu wysokości emerytury wojskowej.

Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, B. należy do jednej z tych grup osób uprzywilejowanych, ponieważ nie miał możliwości włączenia okresów „cywilnego” stażu emerytalnego po zwolnieniu ze służby do algorytmu obliczenia wysokości emerytury wojskowej. Ze stanu faktycznego sprawy wynika bowiem, że 10 września 1996 r. Wojskowe Biuro Emerytalne w B. wydało decyzję o przyznaniu emerytury wojskowej. Wymiar emerytury wyniósł 91,35 % z tytułu 34 lat wysługi emerytalnej i został podwyższony z tytułu inwalidztwa w związku ze służbą o 15%, łącznie więc wyniósł 106,35 % podstawy wymiaru, został jednak ograniczony do 75% (k. 12 akt emerytalnych MON). Wysługa emerytalna po zwolnieniu ze służby pozostała bez wpływu na wysokość pobieranej emerytury, ponieważ maksymalna wysokość emerytury nie może - zgodnie z art. 18 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin - przekraczać 75% podstawy wymiaru. Ponieważ odwołującemu wyliczono łącznie 106,35 % podstawy wymiaru, cywilny staż ubezpieczeniowy nie mógł mieć wpływu na pobierane świadczenie.

W tych okolicznościach należało podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, że B. K. ma prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zarzuty naruszenia prawa materialnego były zatem niezasadne, a apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. (punkt I sentencji wyroku).

Z uwagi na to, że odwołujący jest stroną wygrywającą w postępowaniu apelacyjnym, to na podstawie art. 99 w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzono na jego rzecz od organu rentowego kwotę 240 zł. Wysokość kosztów postępowania została ustalona na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu obowiązującym od 30 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.). Na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu przyznano odsetki w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia Sądu Okręgowego, którym je zasądzono, do dnia zapłaty (punkt II wyroku).

Alicja Sołowińska Sławomir Bagiński Bożena Szponar-Jarocka